

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก*
THE MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF THE CORE COMPETENCIES
OF GOVERNMENT TEACHERS ACCORDING TO THE BUDDHA
DHAMMA OF SCHOOLS UNDER THE PHITSANULOK PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

รัตพีรพัฒน์ ทะมานนท์

Rutpirapat Thamanon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

Mahachulalongkornrajavidyalay University Nakhonsawan Campus, Thailand

E-mail: ratpeeraphat9@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะหลักของข้าราชการครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก และ 4) เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) จากการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก จำนวน 25 ท่าน คัดเลือกแบบเจาะจงโดยใช้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การบูรณาการสร้างรูปแบบและองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพสมรรถนะหลักของข้าราชการครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก สามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ใน

* Received 1 December 2019; Revised 28 December 2019; Accepted 30 December 2019

การปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม และ 5) จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ได้แก่ 1) หลักสัปปุริสธรรม 7 2) หลักพรหมวิหาร 4 และ 3) หลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางในการบูรณาการร่วมกันระหว่างการพัฒนาคนและการพัฒนาคน

3. การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา รูปแบบมีความความถูกต้อง อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) รูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) และรูปแบบมีประโยชน์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.13$)

4. รูปแบบและองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ กลยาณธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ คือ ครูต้องตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในความเป็นครู และมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิชาต่าง ๆ และเทคนิคในการถ่ายทอด มีความประพฤติดีที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ประกอบด้วย 1) ปิโย น่ารัก 2) ครูน่ารักพอ 3) ภาวนีโย นำเจริญใจ 4) วัตถุา รู้จักพูด 5) วจนกขโม อดทนต่อถ้อยคำ 6) คัมภีรญาณ จะ กะถิง กัตตา แกล้งเรื่องล้าลึกได้ และ 7) โน จัญฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

คำสำคัญ: รูปแบบ, การพัฒนาสมรรถนะ, ข้าราชการครู, หลักพุทธธรรม

Abstract

The purposes of this study were as follows: 1) to study the core competencies of government teachers under the Phitsanulok primary educational service area office 2) To create the model for development the core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma of school under the Phitsanulok primary educational service area office 3) to evaluate the model for development the core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma of school under the Phitsanulok primary educational service area office , and 4) to study the form and new knowledge for performance improve core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma. This was mixed methods research by data analysis and semi-structured interview. A sample was selected from 25

persons who had an experienced representative in development the core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma of school under the office of the permanent secretary ministry of education of Phitsanulok province by specific selection, also using the analytical study process to lead the integration and creating model for development the core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma. To create integration model and new knowledge for performance improve core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma.

The study found that:

1. The core competencies of government teachers under the office of the permanent secretary ministry of education of Phitsanulok province that can be divided into 5 aspects such as 1) focusing on work achievement 2) service mind 3) self development 4) team work and 5) morality and teacher's ethic.

2. The model for development the core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma of school under the office of the permanent secretary ministry of education of Phitsanulok province such as seven Sappurisa-dhamma (virtues of a gentleman) 2) four sublime states of mind and 3) four Iddhipada (basic for success). This all be a guideline for integration between job development and human development.

3. The evaluation of the model for development the core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma of school under the office of the permanent secretary ministry of education of Phitsanulok province found that the model is possible for practice on highest level ($\bar{X}$ = 4.27) inferior, the format is accurate on highest level ($\bar{X}$ = 4.26), the format is appropriate on highest level ($\bar{X}$ = 4.25) and the format is useful on highest level ($\bar{X}$ = 4.13)

4. The model and new knowledge for development the core competencies of government teachers according to Buddha Dhamma such as to apply Kanlayanatham 7 that mean the teachers must be aware of the responsibility for being a teacher, knowledge and understanding in various subject processes was necessary, communicate techniques and being a good role model for student that include with 1) Piyo (lovely) 2) Karu (respectful) 3)

Phawaniyo (delightful) 4) Watta (know how to speak) 5) Wachakhamo (endure) 6) Khumphirunja Kathung Kutta (understanding) and 7) Noo Jukthane Niyochaye (induce to good way)

Keywords: Model, Development The Core Competencies, Government Teachers, Buddha Dhamma

บทนำ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่าอย่างมากในประเทศ เพราะเป็นบุคคลที่ถูกคาดหวังจากสังคมไทยที่ทำหน้าที่ในการสั่งสอน ฝึกอบรม และถ่ายทอดความรู้ รวมถึง ประสพการณ์ไปยังคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถและเป็นคนดีของสังคม จึงจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ทั้งความรู้ทางโลกและทางธรรม อาทิเช่น มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีศีลธรรม มีจรรยาบรรณความเป็นครู มีมาตรฐานทางการศึกษาความซื่อสัตย์สุจริตเสมอภาคและเที่ยงธรรม มีความวิริยะ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด เป็นต้น (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (แก้ไขเพิ่มเติม) (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553), หมวดที่ 6) สามารถสรุปคุณลักษณะความเป็นครูออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) ครูจะต้องมีพฤติกรรมที่ดีต่อลูกศิษย์ ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อสังคมและประเทศชาติ 2) ครูจะต้องมีจิตใจที่ดีงามตามผู้สร้างแบบอย่างที่ดี มีเมตตากรุณา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ ช่วยเหลือสังคม การพูดจาที่อ่อนหวานไพเราะ สั่งสอนลูกศิษย์ด้วยความรัก และ 3) ครูจะต้องมีความรู้ที่ดี เพราะครูจะต้องถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยัง ลูกศิษย์อยู่ตลอดเวลา มีการสื่อสารที่ดี การให้ความรู้แก่ลูกศิษย์ โดยไม่ปิดบังอำพราง การสอนให้ลูกศิษย์เป็นคนดีของสังคม ไม่หวังผลประโยชน์จากลูกศิษย์ เป็นต้น ซึ่งครูจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณความเป็นครูทั้ง 9 ประการ ได้แก่ 1) ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า 2) ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ 3) ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ 4) ครูต้องไม่กระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจอารมณ์ และสังคมของศิษย์ 5) ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ 6) ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ 7) ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู 8) ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชน

ในทางสร้างสรรค์ และ 9) ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

การพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้องค์กรมีการพัฒนาและขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ ในองค์กร เป็นองค์กรที่เจริญได้อย่างเต็มศักยภาพและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จึงได้กำหนดสมรรถนะหลักสำหรับข้าราชการตามหลักมาตรฐานและแนวทางการกำหนดความรู้ความสามารถทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยให้คำจำกัดความของสมรรถนะหลักว่าเป็นคุณลักษณะร่วมกันของข้าราชการพลเรือนทั้งระบบเพื่อเป็นการหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน โดยสมรรถนะหลักมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน คือ ความมุ่งมั่นจะปฏิบัติราชการให้ดีหรือให้เกินมาตรฐานที่มีอยู่โดยมาตรฐานนี้อาจเป็นผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของตนเองหรือเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ที่ส่วนราชการกำหนดขึ้นอีกทั้งยังหมายรวมถึงการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติตามเป้าหมายที่ยากและท้าทายที่อาจไม่เคยมีผู้ใดสามารถกระทำได้มาก่อน 2) การบริการที่ดี คือ ความตั้งใจและความพยายามของข้าราชการในการให้บริการต่อประชาชน ข้าราชการหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) การพัฒนาตนเอง คือ ความสนใจใฝ่รู้สั่งสมความรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ากับการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ 4) การทำงานเป็นทีม ความตั้งใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งของทีมหน่วยงานหรือส่วนราชการโดยผู้ปฏิบัติมีฐานเป็นสมาชิกไม่จำเป็นต้องมีฐานะหัวหน้าทีมรวมทั้งความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับสมาชิกในทีม และ 5) จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู คือ การดำรงตนและประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งตามกฎหมายคุณธรรมจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและจรรยาข้าราชการเพื่อรักษาศักดิ์ศรีแห่งความเป็นข้าราชการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก แบ่งออกเป็น 3 เขต ดังนี้ คือ 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียน จำนวน 125 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก 58 โรงเรียน และ 2) อำเภอบางระกำ 67 โรงเรียน มีข้าราชการครูทั้งหมด 1,227 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 2560) 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียน จำนวน 130 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) อำเภอบางกระทุ่ม 32 โรงเรียน 2) อำเภอวังทอง 66 โรงเรียน และ 3) อำเภอเนินมะปราง 32 โรงเรียน มีข้าราชการครูทั้งหมด 1,112 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2, 2560) และ 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียนจำนวน 164 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) อำเภอนครไทย 58 โรงเรียน 2) อำเภอชาติตระการ 29 โรงเรียน 3) อำเภอพรหมพิราม 51 โรงเรียน และ 4) อำเภอวัดโบสถ์ 26 โรงเรียน มีข้าราชการครูทั้งหมด 1,550 คน จากผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ทั้ง 3 เขต ได้พบปัญหาการดำเนินงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยต้นสังกัด ไม่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา มีภาระงานสอนมากเกินไป มีภาระหนี้สินมาก สถานศึกษาขาดแคลนครูวิชาเอกในสาขาวิชาหลักส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่เพียงพอ เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนลดลง อีกทั้งการให้บริการของครูนั้นไม่เป็นธรรมกับนักเรียน ครูบางท่านประพฤติปฏิบัติไม่ตรงตามวิชาชีพ เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เพื่อให้ได้แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครู โดยนำหลักพุทธธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญ และนำเสนอเป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ต่อไป (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3, 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะหลักของข้าราชการครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก
4. เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) และการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขต

1.1 ด้านผู้ให้ข้อมูล (Key Information) การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาข้อมูลการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ประกอบด้วย 1) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูป 2) นักวิชาการด้านการศึกษา จำนวน 5 รูป/คน 3) บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 รูป/คน และ 4) กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ทั้งหมดจำนวน 25 ท่าน

1.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก และอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

1.3 ด้านสถานที่ คือ โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 - 3

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิธีการวิจัยทางปรัชญาแบบวิภาษวิธี (dialectic method) และแบบมีการหาเหตุผลด้วยการใช้วิจารณ์ญาณ (discursive method) ภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัยและวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะหลักของข้าราชการครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก พบว่า สมรรถนะหลักของข้าราชการครูสามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การคิดริเริ่ม การสืบเสาะหาข้อมูล การคิดวิเคราะห์ การมองภาพองค์รวม และความยืดหยุ่นผ่อนปรน 2) การบริการที่ดี ประกอบด้วย การสร้างความพอใจ สร้างคุณค่าของการบริการ สร้างเสริมให้เกิดความร่วมมือ และเข้าถึงจิตใจผู้รับบริการ 3) การพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย การปรับปรุงตน การบริหารตน และการปรับตัว 4) การทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย เข้าใจการ

ทำงานของตนเองและคนอื่น สร้างและโฟกัสเป้าหมายร่วมกัน สร้างทีมด้วยความสามารถหรือจุดเด่นของแต่ละคน ตรงไปตรงมา จริงใจต่อกัน ให้การสนับสนุนกัน เพิ่มความสนิทสนม สานสัมพันธ์ และเป็นผู้เป็นที่ดี และเป็นผู้ตามที่มีวินัย และ 5) จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ในการประกอบอาชีพ อารมณ์ซึ่งเกียรติและศักดิ์แห่งวิชาชีพ การปฏิบัติอย่างถูกต้องทำนองคลองธรรมและต้องด้วยกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ การปฏิบัติส่วนตนซึ่งหมายถึงการครองชีวิต และการครองตนที่ถูกต้องเหมาะสม

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก พบว่า หลักธรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ได้แก่ 1) หลักสัปปริสธรรม 7 คือ คุณธรรมที่สำคัญสำหรับสัปปริสชนหรือคนดีและเป็นคุณธรรมสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่สมบูรณ์แบบด้วย ประกอบด้วย อัมมมัญญ อัตถมัญญ อัตตมัญญ มัตตมัญญ กาลัญญ ปริสสัญญ และ ปุคคโลปปริญญ 2) หลักพรหมวิหาร 4 คือ ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ และการปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา และ 3) หลักอิทธิบาท 4 คือ แนวทางที่นำไปสู่ความสำเร็จ คำสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจสำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการกระทำกิจการงานหรือการอาชีพ ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางในการบูรณาการร่วมกันระหว่างการพัฒนางานและการพัฒนาคน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.27$) รองลงมา รูปแบบมีความความถูกต้อง อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.26$) รูปแบบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.25$) และรูปแบบมีประโยชน์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.13$)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม พบว่า นำกัลยาณธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ คือ ครูต้องตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในความเป็นครู และมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิชาต่าง ๆ และเทคนิคในการถ่ายทอด มีความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง ชวนให้ผู้เรียนอยากเข้าไปปรึกษาหรือไต่ถาม

2. ครู นำเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะทำให้รู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

3. ภาวนีโย นำเจริญใจ คือ มีความรู้จริงทรงภูมิปัญญาแท้จริง เป็นผู้ฝึกอบรมตนอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่องเอาอย่าง

4. วัตตะ รู้จักพูด คือ รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไหร่ควรพูดอย่างไร แนะนำว่ากล่าวตักเตือนอย่างไร เป็นที่ปรึกษาที่ดี

5. วณิกขโม อุดหนุนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถาม

6. คัมภีรญาณจะ กะถัง กัตตา แกล้งเรื่องล้าลึกได้ คือ กล่าวชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่ลึกให้ตื่นได้ และสอนศิษย์ให้รู้เรื่องราวที่ลึกซึ่งยิ่ง ๆ ขึ้น

7. โน จัฏฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ คือ ไม่ชักจูงในทางเสื่อมเสีย แนะนำในทางดีเสมอ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก พบประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล คือ สมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันเบื้องต้น อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคมที่แตกต่างกัน ทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่ต่างกักันกำหนดให้มีกิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนาครูรายบุคคลและได้กำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะหลักของครู ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ครูทุกคนต้องมี เพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษาประสบความสำเร็จ

1. สภาพสมรรถนะหลักของข้าราชการครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานวิจัยของ ฐิติพงษ์ ตรีศร ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการบริการที่ดี 2) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการทำงานเป็นทีม

5) ด้านการพัฒนาตนเอง 6) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และ 7) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (จิตพิงค์ ตรีศร, 2547)

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงกัน คือ งานของ พระมหาอุดร อุตโตโร (มากดี) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามหลักกัลยาณมิตร พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และสมรรถนะของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี มี 8 ด้าน คือ ด้านปรัชญาการสอนการเรียนพระปริยัติธรรม ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม และด้านการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีนั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สมรรถนะครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีตามหลักกัลยาณมิตรในเขตกรุงเทพมหานคร มี 4 กลุ่ม รวม 12 สมรรถนะย่อย ได้แก่ 1) กลุ่มสมรรถนะทั่วไป (General competency) ประกอบด้วย 3 สมรรถนะย่อย คือ คุณธรรม จริยธรรม (Moral and Ethical) การสื่อสารที่ดี (Good Communication) และการเป็นแบบอย่างที่ดี (Good Role Model) 2) กลุ่มสมรรถนะตนเอง (Individual Competency) ประกอบด้วย 3 สมรรถนะย่อย คือ ภาวะผู้นำตนเอง (Self Leadership) การมีสติปัญญา (Emotional Intelligence) และการพัฒนาบุคลิกภาพตนเอง (Self Personality Development) 3) กลุ่มสมรรถนะการทำงานกับคนอื่น (Working with Others Competency) ประกอบด้วย 3 สมรรถนะย่อย คือ การทำงานเป็นทีม (Working in Teams) การช่วยเหลือผู้อื่น (Helping Others) และความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Credibility) และ 4) กลุ่มสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Competency) ประกอบด้วย 3 สมรรถนะย่อย คือ การจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) ความรอบรู้ในการจัดการเรียนรู้ (Technical Learning Skill) และการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (Using Innovation and Information Technology) ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวนำไปพัฒนาการปฏิบัติงานของครูได้ สำหรับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามหลักกัลยาณมิตรในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถประยุกต์ใช้ “UDORN MODEL” ร่วมกับสมรรถนะทั้ง 4 กลุ่ม 12 สมรรถนะย่อย และบทบาทหน้าที่ของครูบาลีทั้ง 8 ด้าน โดยอาศัยหลักกัลยาณมิตรเป็นแรงขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการสอนบาลีให้ดียิ่งขึ้น (พระมหาอุดร อุตโตโร (มากดี), 2557)

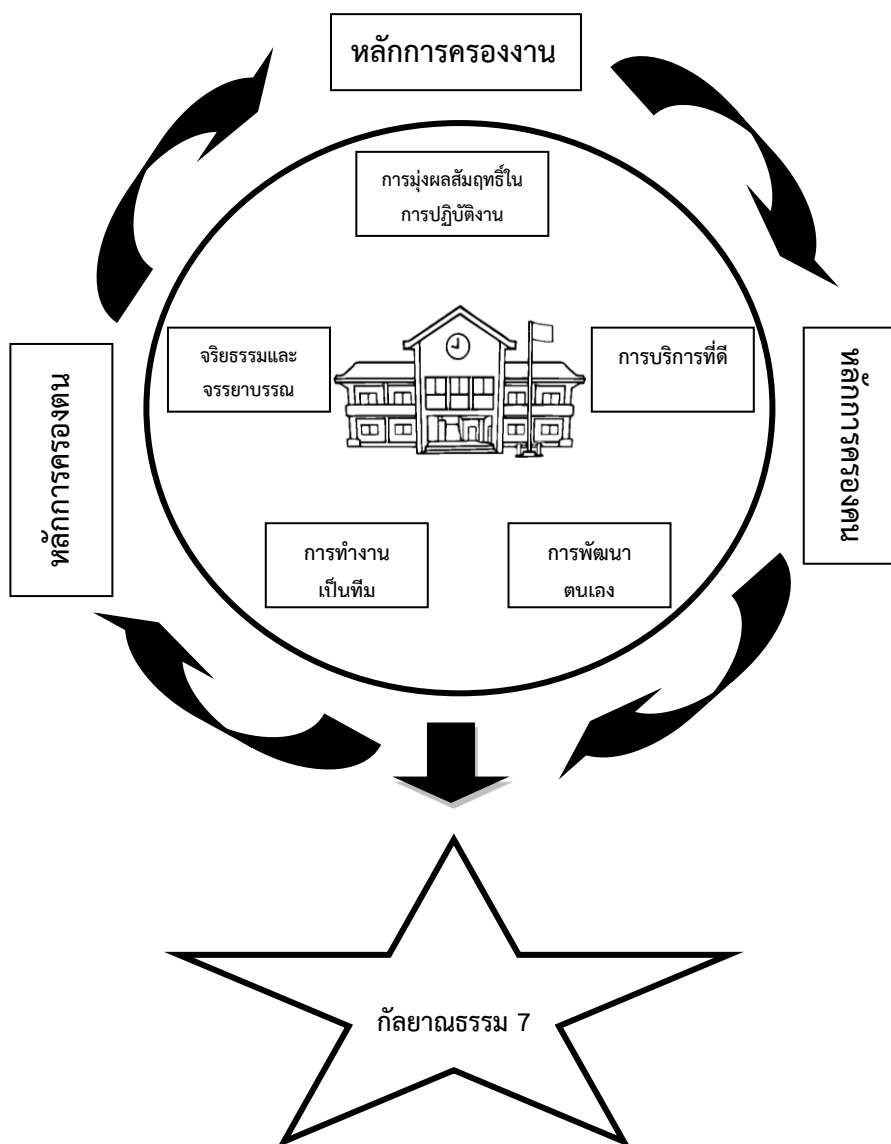

3. ประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานที่ศึกษาใกล้เคียงกัน คือ งานของ บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู พบว่า สมรรถนะด้านการเตรียมการสอน และการวางแผนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาครูเกี่ยวกับสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครูทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ ซึ่งได้รับการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญที่ระดับมากที่สุด รูปแบบมีลักษณะเด่น คือ การบูรณาการการจัดการความรู้ กระบวนการกลุ่ม และเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แนวสร้างสรรค์นิยม การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลตามสภาพจริง การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร ในรายวิชาพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพ จำนวน 60 คน กลุ่มทดสอบจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน และสมรรถนะทางการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์, 2540)

4. ศึกษารูปแบบและองค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม ไม่พบงานวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่มีงานที่ศึกษาใกล้เคียงกัน คือ งานของ นันทน์ทนต์ ฉัตรวิเศษ ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก คือ การที่ผู้บริหารนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารการศึกษาเป็นการสร้างความเชื่อถือให้การยอมรับจากสังคมและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาภายในสถานศึกษาในการที่จะสร้างศรัทธาทำให้องค์กรต่าง ๆ ในสถานศึกษา ขับเคลื่อนหรือพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการได้ หลักพุทธธรรมที่ผู้บริหารเลือกสรรและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด (นันทน์ทนต์ ฉัตรวิเศษ, 2558)

องค์ความรู้ใหม่

สรุป

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคน ปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งก็คือการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอน ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญ เนื่องจากการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้กับเด็กและเยาวชน เป็นการเตรียม

พลเมืองของชาติให้เป็นคนมีคุณภาพ แนวคิดการบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถเฉพาะบุคคล โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น ปัจจัยที่มีความสำคัญก็คือการเรียนการสอนของครู ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา ตลอดจนปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการศึกษาทั้งปวง วัตถุประสงค์การเรียนการสอนประกอบด้วยครูผู้สอน ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ การเตรียมการสอน เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอน สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอน การสอบวัดและประเมินผลเป็น กระบวนการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้องดีงาม จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าทำ ให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สรุปได้ว่า หลักพุทธธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุผลที่ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ ประสิทธิภาพวิชาความรู้ต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และมีหลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งหลักพุทธธรรมแต่ละหลักล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น แต่หลักพุทธธรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ตรงประเด็นมากที่สุด

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นแนวทาง หรือกิจกรรม เพื่อช่วยในการแก้ปัญหา และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน โดยนำสมรรถนะหลักมาบูรณาการกับหลักพุทธธรรม ซึ่ง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมา รูปแบบมีความความถูกต้องมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) และรูปแบบมีประโยชน์มาก ($\bar{X} = 4.13$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ได้นำปัญหา ข้อร้องเรียนต่าง ๆ มาปรับปรุงโดยจัดกิจกรรม โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ของกระทรวงศึกษาธิการ นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง คือ ได้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะในการสื่อสารมีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ข้าราชการครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลนักเรียนให้มีคุณภาพ การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศ และการสื่อสารอย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 สรุปได้ว่า การนำกลยุธยมิติมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรม กล่าวได้ว่า กลยุธยมิติในความเป็นครูที่เป็นบุคคลที่มีความพร้อมแห่งคุณธรรม ความดีงาม คอยสั่งสอน แนะนำ ชี้แจง ชักจูง ช่วยบอกช่องทาง หรือเป็นตัวอย่างให้ผู้อื่นดำเนินไปสู่การฝึกฝนอบรมอย่างถูกต้อง และตั้งตนอยู่อย่างเหมาะสมแห่งการเคารพ รวมถึงเป็นผู้สร้างสรรค์ประโยชน์สุข และคุณธรรมความดีงามต่าง ๆ ให้แก่บุคคลรอบข้างด้วยความเข้าใจ จนเป็นแรงเหนี่ยวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาไปสู่ประโยชน์และความสุข โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ตลอดจนถึงการเกื้อกูลส่งเสริมการพัฒนาชีวิตของศิษย์และเยาวชนให้มีความเจริญทั้งในทางโลกและทางธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงาน และยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรกำหนดโครงสร้างองค์กรให้ชัดเจน เพื่อแบ่งภาระหน้าที่ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบังคับบัญชา และการควบคุม เพื่อให้การบริหารงาน มีประสิทธิภาพ

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูไปศึกษาต่อหรือเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้มีทักษะในการทำงาน มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการบริหารงาน สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นและสถานที่ได้

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรแนะนำ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเกิดกระบวนการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และยุทธศาสตร์ วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรปฏิบัติงานตามโครงสร้าง ภาระหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายงาน ตลอดจนต้องมีความรับผิดชอบ เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรแนะนำให้ข้าราชการครูนำทักษะความรู้ความสามารถ และความสามารถไปใช้ในการบริหารงาน

2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ และความเสียสละต่อการบริหารงาน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในส่วนของบุคลากรองค์กรถึงสภาพการทำงาน และปัญหาในการทำงาน

3.2 ควรศึกษากระบวนการนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้ในการบริหารงาน

3.3 ควรทำการศึกษาถึงการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. หมวดที่ 6. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สาธิตพัชรบุรี.

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. (2560). หน้าที่กำลังดูแลโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก. ใน รายงานประจำปี 2560. เอกสารลำดับที่ 10 /2560. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1.

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (2560). หน้าที่กำลังดูแลโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก. ใน รายงานประจำปี 2560. เอกสารลำดับที่ 10 /2560. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก.

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2560). หน้าที่กำลังดูแลโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก. ใน รายงานประจำปี 2560. เอกสารลำดับที่ 10 /2560. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก.

- จิตติพงษ์ ตรีศร. (2547). สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำ นักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นันทน์ทนต์ ศรีวิเศษ. (2558). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. (2540). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดความรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาอดร อุตโตโร (มากดี). (2557). สมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามหลักกัลยาณมิตร. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.